

Hem>Rättsliga åtgärder>Rättshjälp

På privaträttens område kommer pågående ärenden och förfaranden som inleddes innan övergångsperioden löpte ut att fortsätta i enlighet med EU-rätten. Relevant information om Storbritannien kommer att finnas kvar på e-juridikportalen till slutet av 2022 enligt en ömsesidig överenskommelse med Storbritannien.

Rättshjälp

Skottland

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betala dem?

Kostnaderna beror på ärendets natur. Kostnaderna kan bestå av arvode till den advokat (*solicitor*) som företräder en person som beviljats rättshjälp (rättshjälpsmottagaren), och av advokatens utlägg för till exempel domstolsavgifter och sakkunnigutlåtanden.

Vid rättegångens slut avgör domstolen vem som ska stå för kostnaderna. Även om det vanligtvis är den förlorande parten som åläggs att betala den vinnande partens rättegångskostnader finns det många undantag från denna princip. Om rättshjälpsmottagaren förlorar målet eller om den andra parten åläggs att betala rättegångskostnaderna, men inte lyckas med detta, blir rättshjälpsmottagaren tvungen att betala sina egna kostnader.

2 Vad exakt är rättshjälp?

Statligt finansierat rättsligt bistånd (rättshjälp) gör det möjligt för personer att göra gällande eller försvara sina rättigheter eller betala för sitt försvar när de annars inte hade haft råd att göra detta. Rättshjälpssystemet i Skottland administreras av den skotska rättshjälpsmyndigheten (*Scottish Legal Aid Board, SLAB*), en oberoende förvaltningsmyndighet som finansieras av den skotska regeringen.

Det finns tre typer av rättsligt bistånd:

Rådgivning och bistånd i tvistemål (*Civil advice and assistance*): Muntlig eller skriftlig rådgivning om hur skotsk lagstiftning tillämpas i en viss situation.

Rådgivningen tillhandahålls av en advokat (*solicitor*) eller, i förekommande fall, av ett rättegångsombud (*counsel*).

Rådgivning genom representation (*Advice by way of representation – ABWOR*): En form av rådgivning och bistånd som gör det möjligt att i tvistemål vid vissa särskilt angivna domstolar i Skottland representeras av en *solicitor* eller, i förekommande fall, av ett rättegångsombud.

Rättshjälp i tvistemål (*Civil legal aid*): Ett särskilt system som ger möjlighet att i tvistemål vid vissa andra särskilt angivna domstolar i Skottland representeras av en *solicitor* eller, i lämpliga fall, av ett rättegångsombud.

3 Har jag rätt till rättshjälp?

Villkoren för att beviljas statlig rättshjälp är konsekventa och transparenta och alla ansökningar måste uppfylla tre kriterier. De två första kriterierna avser huruvida det finns saklig grund för ansökan. Det måste finnas en rättslig grund för det mål som rättshjälpen har begärts för (*probable cause*) och det måste anses skäligt att använda offentliga medel för att få målet prövat. Det tredje kriteriet avser sökandens ekonomiska förhållanden.

Rådgivning och bistånd kan beviljas av en *solicitor* om denne anser att sökanden uppfyller de ekonomiska kriterierna och den fråga som rådgivningen avser omfattas av skotsk rätt. En *solicitor* kan tillhandahålla rådgivning upp till ett visst utgiftstak. För allt arbete som medför kostnader som överstiger det ursprungliga utgiftstaket behövs förhandsgodkännande från rättshjälpsmyndigheten. Detsamma gäller allt arbete som kräver ett ombud.

Det finns inget krav på att en person måste vara bosatt i Skottland för att ansöka om rättsligt bistånd enligt 1986 års lag om rättshjälp i Skottland (*Legal Aid (Scotland) Act 1986*). Rådgivning och bistånd kan beviljas i ärenden som omfattas av skotsk rätt (inklusive de delar av Förenade kungarikets lagstiftning som gäller i Skottland). Rättshjälp beviljas för rättsprocesser vid de skotska domstolarna.

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

Se fråga 2 ovan.

Rådgivning och bistånd i tvistemål kan beviljas i ärenden som omfattas av skotsk rätt.

Rådgivning genom representation kan beviljas för tvistemål i ett antal domstolar som anges i lagstiftningen. Det rör sig bland annat om överprövningsinstanser i invandringsärenden (*Immigration Appeal Tribunals*) och arbetsdomstolar (*Employment Tribunals*).

Rättshjälp i tvistemål kan beviljas för tvistemålsprocesser vid en rad andra domstolar som anges i lagstiftningen. Till dessa hör sheriftdomstolen (*Sheriff Court*) och *Court of Session*, som är de viktigaste tvistemålsdomstolarna i Skottland. Rättshjälp i tvistemål finns också att tillgå i mål inför ett antal nämnder och specialdomstolar, exempelvis *Social Security Commissioners* (överprövningsinstans i socialförsäkringsärenden) och *Employment Appeal Tribunals* (överprövningsinstans i arbetsrättsliga ärenden).

Rättshjälp i tvistemål beviljas inte i förtalsmål, mål om ogiltigförklaring av valresultat, förenklade skilsmässoförfaranden i *Court of Session* eller sheriftdomstolen eller mål om ogiltigförklaring av beslut om att belägga gäldenärens egendom med kvarstad. Rättshjälp beviljas inte heller för mål i småmålsdomstolen (*small claims court*), dvs. mål där värdet på fordran inte överstiger 3 000 brittiska pund, såvida inte fordran avser personskada. Din *solicitor* kan dock eventuellt ge dig juridisk rådgivning och bistånd i sådana mål.

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

I brådskande fall kan en *solicitor* vidta vissa processuella åtgärder för att skydda sökandens ställning innan rättshjälpsmyndigheten har prövat ansökan om rättshjälp.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

Rättshjälpsmyndigheten godkänner endast ansökningar som lämnas in av en *solicitor* på sökandens vägnar.

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

Din *solicitor* upplyser dig om vilka handlingar som behövs för att bedöma om du uppfyller de ekonomiska kriterierna och om ansökan är välgrundad med hänsyn till vad talan gäller.

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Rättshjälpsmyndigheten godkänner endast ansökningar som lämnas in av en *solicitor* på sökandens vägnar. Ansökningar som lämnas in direkt av sökanden avslås.

Om du inte kan hitta en *solicitor* som kan företräda dig tillhandahåller det skotska advokatsamfundet för *solicitors* (*Law Society of Scotland*) en tjänst på [sin webbplats](#) för att hitta en *solicitor*. Med hjälp av denna kan du söka efter en *solicitor* som är registrerad som tillhandahållare av rättshjälp. Du kan också ringa advokatsamfundet på telefonnummer 0131 226 7411.

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

Din *solicitor* kommer att upplysa dig om huruvida du har rätt till juridisk rådgivning och bistånd.

Din *solicitor* inger en ansökan om rättshjälp för din räkning och rättshjälpsmyndigheten ger dig och din *solicitor* skriftligt besked när din rättshjälpsansökan har prövats. På rättshjälpsmyndighetens webbplats finns även ett antal [exempel på när man är berättigad till rättshjälp](#) så att du kan få en uppfattning om vilken hjälp du kan ha rätt till.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

Din *solicitor* upplyser dig om vilka åtgärder som behöver vidtas.

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

Du måste vända dig till en *solicitor* för att kunna ansöka om rådgivning och bistånd eller rättshjälp.

Om du inte kan hitta en *solicitor* som kan företräda dig tillhandahåller det skotska advokatsamfundet för *solicitors* (*Law Society of Scotland*) en tjänst på [sin webbplats](#) för att hitta en *solicitor*. Med hjälp av denna kan du söka efter en *solicitor* som är registrerad som tillhandahållare av rättshjälp. Du kan också ringa advokatsamfundet på telefonnummer 0131 226 7411.

Den [skotska rättshjälpsmyndigheten](#) tillhandahåller också information om var du kan hitta närmaste *solicitor* som erbjuder rättshjälp eller andra rådgivare som myndigheten finansierar. I civilrättsliga ärenden går det att söka på typen av mål. Även om en advokatbyrå är registrerad för rättshjälpsarbete är den inte skyldig att tillhandahålla sina tjänster till en klient eller åta sig ett rättshjälpsmål.

12 Täcker rättshjälpen alla rättegångskostnader?

Se fråga 1 ovan.

Rättshjälpen täcker endast kostnaderna för din egen *solicitor* och andra utgifter med anknytning till din talan, till exempel domstolsavgifter och sakkunnigutlåtanden, men inte motpartens kostnader.

Även om du är berättigad till rättshjälp kan du bli tvungen att betala delar av rättegångskostnaderna själv. Vid beräkningen av hur mycket du ska betala tas hänsyn till din ekonomiska situation.

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

Om du är berättigad till begränsad rättshjälp måste du betala en del av de resterande rättegångskostnaderna själv. Om du måste betala en del av kostnaderna själv beror beloppet på din disponibla inkomst, dina besparingar och dina tillgångar. Rättshjälpsmyndigheten beräknar din inkomst från och med ansökningsdagen och dina kapitaltillgångar (de besparingar och värdesaker som du äger) så länge målet pågår.

14 Omfattar rättshjälpen även överklaganden?

Det ursprungliga rättshjälpsintyget gäller inte för ett eventuellt överklagande. Vid ett överklagande krävs en ny ansökan om rättshjälp, och rättshjälpsmyndigheten måste vara förvissad om att de lagstadgade kriterierna även är uppfyllda med avseende på överklagandet.

15 Kan rättshjälpen dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Rättshjälpsmyndigheten kan dra in, och drar ibland in, rättshjälp av olika skäl, t.ex. om en *solicitor* inte tillmötesgår en begäran om ytterligare upplysningar.

Enligt de lagstadgade kriterierna är rättshjälpsmyndigheten skyldig att fortlöpande ta hänsyn till en persons ekonomiska situation och bedöma huruvida det är rimligt att vederbörande fortsätter att uppbära rättshjälp. En del av skälighetsprövningen innebär att en person som får rättshjälp förväntas följa domstolsbeslut.

Rättshjälpen kan också avbrytas om mottagaren har lämnat oriktiga uppgifter eller har underlåtit att redogöra för någon omständighet av betydelse i ärendet. Under sådana förhållanden kan myndigheten också kräva återbetalning av pengar som betalats ut.

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

Om någon har nekats rättshjälp har rättshjälpsmyndigheten motiverat varför. En privatperson kan begära omprövning av beslutet, särskilt om omständigheterna har ändrats. Det är möjligt att diskutera ett enskilt ärende med rättshjälpsmyndigheten via e-post (general@slab.org.uk) eller på telefon. Växeln (0131 226 7061) är öppen måndag till fredag kl. 8.30–17.00.

Senaste uppdatering: 15/07/2021

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.